

TÀI TRỢ XUẤT NHẬP KHẨU ĐỐI VỚI VIỆT NAM

NGUYỄN NINH KIỀU

B

ài này xin giới thiệu hai hoạt động tài trợ nhập khẩu và tài trợ xuất khẩu đối với VN.

I. TÀI TRỢ NHẬP KHẨU

Trong chiến lược phát triển kinh tế nhu cầu nhập khẩu của chúng ta rất lớn và đa dạng, tập trung vào 3 dạng chủ yếu:

- Nguyên liệu cho sản xuất
- Tư liệu sản xuất
- Những dự án lớn về cơ sở hạ tầng như nhà máy, sân bay...

Tùy theo mỗi loại trên đây chúng ta lựa chọn phương pháp tài trợ thích hợp. Nói chung, có 3 phương pháp tài trợ

1. Tài trợ ngắn hạn

Đối tượng tài trợ là những loại nguyên liệu có thể sử dụng nhanh hay bán chạy. Thời hạn tín dụng đặc thù từ 180 ngày đến 360 ngày dưới hình thức tín dụng thư. Hình thức này khá quen thuộc đã từng được các tổ chức nhập khẩu của chúng ta sử dụng trong thời gian qua.

2. Tài trợ trung hạn

Đối tượng tài trợ là những tư liệu sản xuất như máy móc, trang thiết bị dùng để SX ra hàng hóa có thể tiêu thụ nhanh để có thu nhập kịp thời trả nợ. Thời hạn tài trợ đối với loại này từ 2 đến 5 năm.

3. Tài trợ dài hạn

Đối tượng tài trợ là các dự án phát triển cơ sở hạ tầng, nhà máy, sân bay... nói chung là những thứ có giá trị lớn và thời gian hoàn thành xây dựng khoảng vài năm. Đối với loại này thời hạn tài trợ có thể từ 5 đến 25 năm.

Tất cả các loại tài trợ trên đây có thể thực hiện bằng hình thức tín dụng thương mại hay tín dụng quốc tế.

Thông thường hình thức tín dụng thương mại được dùng để tài trợ ngắn hạn cho việc nhập khẩu hàng hóa hay nguyên liệu có thể tiêu thụ nhanh. Nó được thực hiện dưới hình thức tín dụng thư, có quá trình vận hành như sau:

(1). Một ngân hàng của VN phát hành tín dụng thư cho nhà cung ứng ở nước ngoài. Số tiền của tín dụng thư (L/c) này bao gồm cả gốc và lãi.

(2). Tín dụng thư sẽ được chuyển đến ngân hàng nhận tài trợ ở nước ngoài để thanh toán ngay cho nhà cung ứng khi hoàn thành việc giao nhận hàng hóa và thủ tục chứng từ thanh toán.

(3). Tín dụng thư được ngân hàng nước ngoài giữ trong suốt thời hạn tín

dụng. Việc thanh toán gốc và lãi sẽ được ngân hàng VN trả trong suốt thời hạn tín dụng, thông thường là 6 tháng cho đến khi thanh toán hết toàn bộ giá trị tín dụng.

Tín dụng quốc tế được sử dụng đối với loại tài trợ trung hạn và dài hạn. Tín dụng quốc tế là khoản tín dụng ngoại tệ do ngân hàng nước ngoài hay các tổ chức tiền tệ, tín dụng quốc tế cung ứng cho ngân hàng đại diện chính phủ hay trực tiếp chuyển thẳng cho chính phủ.

Chẳng hạn, trong quan hệ giữa ta với Anh, hiện nay Anh có thể cung cấp tín dụng quốc tế cho nước ta dưới hai hình thức xuất khẩu tín dụng và viện trợ.

• **Xuất khẩu tín dụng:** Do Cục bảo đảm tín dụng xuất khẩu (ECGD) ấn định. Tín dụng do ECGD hỗ trợ có đặc điểm:

Thứ nhất, có thể cho vay bằng bất kỳ ngoại tệ mạnh nào.

Thứ hai, thời hạn tín dụng thường dài hơn thời hạn tín dụng có thể có trên thị trường vốn vay thương mại, có thể từ 5 đến 10 năm.

Thứ ba, lãi suất do Tổ chức hợp tác và phát triển kinh tế (Organization of Economic Cooperation and Development) viết tắt là OECD ấn định: Lãi suất này hiện nay là 7,55% một năm nếu vay bằng bảng Anh, và là 6%/năm nếu vay bằng USD.

Thứ tư, có vài hạn chế nhất định trong việc cấp loại tín dụng này. Các hạn chế đó là:

- Chỉ cấp tín dụng cho những hợp đồng mà đại bộ phận hàng hóa và dịch vụ từ Anh, những loại hàng hóa này gọi là hàng hóa thích hợp (Eligible goods)

- Hạn mức tín dụng cung cấp tối đa là 85% trị giá hợp đồng thương mại.

• **Viện trợ:** Đây là một trong những nguồn tài trợ dài hạn vô cùng quan trọng. Nó có thể thực hiện bằng hình thức viện trợ song phương hay viện trợ đa phương.

a. **Viện trợ song phương:** Tức là viện trợ giữa chính phủ nước ngoài với chính phủ ta. Nó có thể thực hiện dưới hai hình thức:

- Viện trợ không hoàn lại: Chủ yếu dùng vào việc trợ giúp nhân đạo như cung cấp các thiết bị xử lý nước, thiết bị giáo dục đào tạo... Thời gian qua, chúng ta đã nhận viện trợ dưới dạng này từ các nước châu Âu.

- Viện trợ ràng buộc hay viện trợ thương mại (Assisting for trade purpose) tức là các khoản viện trợ kèm theo sự ràng buộc là phải mua hàng, tư

liệu SX từ nước viện trợ để cung ứng cho các dự án. Viện trợ này có thể thực hiện bằng hình thức không hoàn lại thông thường khoảng 35% giá trị hợp đồng, hoặc bằng hình thức cho vay 100% trị giá hợp đồng nhưng với điều khoản ưu đãi là lãi suất thấp (3-4%/năm) và thời hạn tín dụng dài (trên 20 năm).

b. **Viện trợ đa phương:** Người cung cấp viện trợ chính là Ngân hàng thế giới (WB) và Ngân hàng phát triển Á châu (ADB) các ngân hàng này có khả năng cung cấp những tín dụng dài hạn với lãi suất rất thấp cho các dự án mà chính phủ nhận viện trợ phải xác nhận là những dự án ưu tiên. Ngoài việc cho vay trực tiếp từ các tổ chức này, Ngân hàng thế giới còn có thể chương trình cho vay theo mối liên quan với các ngân hàng thương mại. Điều này được gọi là đồng tài trợ (co-financing). Đồng tài trợ là một kỹ thuật nhằm cải thiện điều kiện vốn vay thương mại với hai mục tiêu chính:

- Tăng thêm nguồn vốn cho các nước đang phát triển bằng cách thu hút nguồn vốn tín dụng thương mại bên cạnh việc viện trợ.

- Khuyến khích kéo dài thêm thời hạn tín dụng và thu hút các ngân hàng thương mại cung cấp tín dụng bên cạnh Ngân hàng thế giới.

II. TÀI TRỢ XUẤT KHẨU

Tài trợ xuất khẩu đóng vai trò rất quan trọng trong giai đoạn hồi phục và phát triển kinh tế hiện nay. Nó giúp các doanh nghiệp VN nói riêng và VN nói chung, trong chiến lược cạnh tranh, giành được một chỗ đứng trên thị trường thế giới, nơi mà rất nhiều dạng tài trợ phức tạp đã tồn tại lâu đời. Việc tài trợ xuất khẩu có thể do ngân hàng VN hay ngân hàng nước ngoài thực hiện dưới hình thức tín dụng thư hay bao thanh toán tuyệt đối.

- **Tài trợ xuất khẩu bằng tín dụng thư:** Tín dụng thư này do ngân hàng nước ngoài phát hành dưới hình thức tín dụng ứng trước (Red Clause L/c) cho các nhà xuất khẩu VN chuẩn bị hàng hóa.

- **Bao thanh toán tuyệt đối:** Ngân hàng nhận tài trợ sẽ đứng ra thanh toán tiền cho đơn vị xuất khẩu VN ngay sau khi hàng được vận chuyển, sau đó mới thu hồi tiền từ người mua khi hoàn thành thủ tục giao nhận hàng hóa và thanh toán.

KẾT LUẬN

Trong tình hình hiện nay không còn nghi ngờ gì nữa, một sự hiểu biết rõ ràng và kỹ càng về tất cả các loại hình tài trợ sẽ rất quan trọng trong việc thúc đẩy phát triển đất nước. Vấn đề tài trợ xuất, nhập khẩu cần được xem xét một cách kỹ càng và thỏa đáng nhằm nắm bắt kịp thời cơ hội hòa nhập và phát triển ♣